

dalolhatta azokat a szép nótákat; körölte összegyűltek még a verébfiók is, hogy eltanulják tőle. A munka nem is folya olyan vigan, ha a torka berekedne. Dehogy reked be a dalos madárnak!

Béla urfi haza érkezett. A puskáját felakasztotta a szegre s fülébe szállt a dal, melyet eddig még nem hallott. Az ő nótáját dalolták. Önkéntelen ment a dal után ki a kertbe.

A szép dalos leány fel volt gyürkőzve egész könyökig, gömbölyü karja úgy csillogott, akár az alabástrom. Nem ártott ennek a hóféhér kéznek még a napsugár sem. Rózsaszín szoknyája is fel volt szedegetve, látszott a bokája, piczi lába... Az urfi oda lépett egészen a leányhoz:

— Eszem a szép szádat leány; van-e már szeretőd?

— Nem is volt, nem is lesz!

— Talán szived sincsen?

— Az meglehet, — nóta jutott a helyére.

— Add ide hát azt a nótás szádat, hadd csókolom meg!

— Uri dámának való az urfi csókja, az én szám megkopnék tőle.

— Tulipiros keszkenőt, selyemkötőt veszek neked; hét vármegyében nem lesz párja!

— Adja oda az urfi a bíró leányának, az megbecsüli; nekem nincs rá szükségem.

Rózsika dalolni kezdett, mintha semmi sem történt volna. Nem is történt. Nem baj az, ha az urfinak megtetszett, a mi szép; eddig úgy sem mindig követte a szépet, egyszer legalább a javulás útjára tért.

Béla urfinak motozkálni kezdett valami a fejében. A kis dalos leány dobta oda. Furesán volt vele, azt sem tudta, hova legyen, még a bor sem esett olyan jól, meg a puska sem. Hej, többet is ért az a kis leány minden mulatságnál.

Peták, Peták, miért is küldted te ide azt a piros arcot; az uri levegő nincs hasznára a mező csipkerózsájának.

A leány csak dalolgatott. Minden nap új nóta termelt az ajkán; vidám nóták, kedves nóták, mintha az uri levegő még derültebbre festette volna a nótákat.

Az öreg Varjas, meg Klári néni arra ebredtek, hogy az a Béla gyerek egészen megváltozott; már vadászni sem igen jár, mintha kiforgatták volna.

Az öreg már komolyan féltetni kezdte. Nem egyszer mondta feleségének: «Klárkám lelkem, mi lelte ezt a fiut? Elment ennek még az ápitusa is». «Meglehet, szerelmes. De hát kibe?» «Hisz sok lány van a vidéken. Mindjárt itt van a szomszédban Kardos szolgabíró három leánya, Juczika igazán olyan takaros teremés, hogy már a fiatal fiskális is rávetette a szemét. De ha Varjas Béla akarja, akkor az övé lesz! Csinos legény az a fiu, belebolondulhat egy szolgabíró-leány!» «De sohasem láttam ám, öreg, hogy az a gyerek csak egyszer betette volna a lábát Kardosékhöz, kivéve, mikor a mult szüretkor együtt voltunk. De akkor is többet volt az ivócimborákkal, mint Juczi kisasszonynyal». «A szerelemnek az ám a fortélya, hogy titkolózik; a többiek bámulnak, találgatnak, az ember meg már uszik. Hát mikor beléd szerettem Klárkám, nem mindenki azt hitte, hogy a vén doktor unokájába habarodtam bele? Pedig ugyancsak értettük már egymást. Hát az édes apád nem ámult el, mikor kicsiptem magamat, beállítottam hozzá és megkértem a kezét?» «Ez bizony úgy volt.» «No látod, ilyen a szerelem.»

II.

Csak találgatták, csak szimatolták, hanem a dolog nyitjára nem akadtak rá. Ugy jár az ember, a harmadik határban keresi a tolvajt, pedig ott rejtőzik előtte.

Az öreg Varjasék nagyon biztak Juczikában, hogy megtéríti a korhely fiut. Mikor aztán látták, hogy mégsem Juczika az az áldott lélek, indultak egy házzal tovább, ismét tovább: szolgabírótól az esküdthoz, a tisztartó kuriájába, meg a számtartóékhöz, de csak nem találták ki hogy ki után bomlik a legény?

A dalos pacsirta pedig ott a kertben folytatta nótáját, mely az urfinak szive tájáig jutott. Vasárnaponként, ha Peták Rózsika felöltötte takaros pruszlikját, szinte földig érő haját egy fonatba fonta, bokorugrós, virágos szoknyáját magára vette s piczi topánkája gyönyörű bokáját mutogatta, majd megvakult bele a falu legénysége.

A tekintetes asszony is nem egyszer mondta: «Soh'sem láttam ilyen urifajta parasztleányt. Nem csodálom, hogy egész raja a legényeknek kíséri de csak messziről; nem mer hozzá to-lakodni egyik sem, még utoljára a parasztnak is be kell magát mutatni, ha beszélni akar ezzel a leánynyal.»

Rózsika ott ült a pad szélén és rózsás ajakát, melynek a kertben annyi dolga volt, a templomban sem pihentette. Míg a mise tartott, énekelte ő is a szent zsolozsmákat. Maga az öreg Babi néni, ki a falu szája volt, elismerte hogy a két zsák krumplit fölemelő Piszé kántor sem tud úgy énekelni.

Mennyien tekintettek arra a pad szélére, de nem látta meg a pillantásokat az, kinek szánva voltak. Rózsika csak az oltárképre nézett, meg a kis imádságos könyvébe, melyet bérmáláskor adott neki a tisztelendő ur, mert legszorgalmasabb tanítványa volt.

A tisztelendő urnak igazán nagy gyönyörűsége telhetett ebben a tanítványában, mert nemcsak azt tanulta meg a maga idején, a mire tanították, hanem mostan is ugyancsak hasznára van a tisztelendő urnak. Harminez esztendeje már, hogy Láposon lelkészkedik, de annyi legényfajta még egy esztendőben sem hallgatta szent beszédeit, mint a mióta Rózsika fölcseperedett és ilyen heted-hét országra szóló takaros teremés lett.

Mikor a «falú rózsája» kilépett a templomból, másra nem is nézett a legénység, másra nem is irigykedett a leánysereg.

Csak legalább Babos Marczit, az érvizi új molnárt hagyná nekik; hanem már ez is veszködik utána, pedig csak az imént jött haza az apja temetésére, meg hogy az apja mesterségét a maga kezébe vegye.

Babos Marczit a mise után nem is ment vissza a malomba, hanem egyenesen a Varjasék lakása elé tartott. Meg voltak győződve a leányok, hogy a Rózsika kezét meg megkérni, pedig még jóformán nem is ismeri.

A fiatal molnár a tekintetes ur elé lépett és alázattal kérte, hogy az érvizi kis malmát hagyná továbbra is az ő bérletében, csak úgy gondját viseli, mint az apja viselte, pontos fizető lesz, bizonyára meg lesz vele elégedve a tekintetes ur.

— Jól van fiam. Derék legénynek látszol, hiszem, hogy tudod a mesterségedet is; ha megbecsülöd magad, még tied lehet egészen is az a kis malom.

— Majd meglássa, tekintetes uram, megbecsülöm én magam.

Varjas ur még Klári nénit is behívta szobájába, hogy megmutassa neki a malom új gazdáját.

Volt a legényen mit nézni. Öles termetű, széles vállu, alig huszonhat éves volt; úgy állott rajta a kék magyar ruha, mintha ráöntötték volna. Tüzes fekete szeme villámokat szórt, fekete bajusza hegyesre volt fenne, mint két szurony. Roppant erő látszott a karjaiban; ez talán felemelné tenyerén a malomkövet, mint Kinizsi. A kit ez a legény megszeret, meg lesz szeretve; a kire megharagszik, az meg lesz verve. Fejéhez vágja ez ellenségének az egész malmot.

Babos Marczit hálálkodott a tekintetes urnak és asszonynak, aztán ment kifelé az ajtón. Mikor a tornász végére ért, Rózsikával találkozott, kinek éppen Béla urfi kívánt jó napot és kezét megszorította, úgy hogy Rózsika igazán olyan piros lett, mint a rózsza, mikor a deli molnár eléje állott.

— Én volnék az új molnár, Babos Marczit. — Én meg a vén Petáknak a leánya, Rózsit. Ismeri kigyelmed az édes apámat?

— Hogyne ismerném! Hisz csak őt esztendeje mentem el hazulról a mesterséget tanulni. Még akkor te, Rózsikám, olyan iczipiczi leányka voltál akár egy kicsi babszem. — Ugy-e nagyon megnőttem azóta?

— Meg ám; megnőtött a szépséged is. A templomban kérdeztem Tallós Pistától: ki az a gyöngyvirág? Hát ő mondta, hogy a Peták Rózsit. No ezt ugyan bekente-fente a természet, mondom, minden szépségével; nincs ennek sem harmatra, sem rózsavizre szüksége.

— Én is láttam kigyelmedet a templomban. Mindjárt kitűnt a többi legények közül.

— Hát messzire kinyultam biz én az isten markából, egy kicsit sok is a jóból, nagy darab posztót kell a majszternek lekanyarítani a ru-

hámhoz. Fligelman voltam én a katonaságnál is.

— Már nem katona?

— Kiszolgáltam én már a magam porcióját, hadd veszködjék más. Most már itthon maradok, aztán megfészkelem magamat, aztán majd viszek a fészekbe valakit, egy kis dalos madárkát. Rózsikám, te, van-e már embered?

— Ugyan mire nem gondol kigyelmed!

— Akkor áldjon meg az isten; látjuk még egymást.

Babos Marczit is megszorította a kezét, mint az előbb Béla urfi. Melyik kézszerítés égette jobban a kezét?... Ej, az a Béla urfi!...

Szegény kis Rózsikának hogy ostromolják a nyugalmát kétfelől is. Milyen szép legény mind a kettő. Mert akárki akármit mondjon is Béla urfira, de azt nem mondhatja senki, hogy ki nem állja a versenyt a falubeli legényekkel. A mult télen egyszer felöltözött parasztleánynek és oda elegyedett a leányok közé, mind úgy olvadoztak, akár a vaj! Hamis legény Béla urfi! Ugy meg aztán egy parasztleány sem tud beszélni a leányok nyelvén, mint ő. Mézédés az ajka, csordul róla a szép szó, hallgatnak is rá, bizony jobban mint a tisztelendő ur beszédére. Ugy hallgatta a bíró leánya, meg az esküdth leánya, meg az a többi sok leány, ki azóta mindig könyez és az üdvöségét siratja.

A ki Béla urfival sokáig beszél, annak elveszett a pártája, hogy többé soha sem találja meg.

Haragusznak is rá a legények. Miért nem választ uri kisasszonyt, ha úgy szereti a leányokat? Hagyja nekünk, a mi a mienk! Mi sem megyünk a szolgabíró kisasszonyok után. Nem jó vége lesz ennek a históriának!... Addig jár a korsó a kutra, míg eltörik. Hej, ha Varjas tekintetes uram nem volna olyan áldott jó ember, isten bizony már el is tört volna. Csakis azt a derék apját nézik.

(Folyt. köv.)

A KÁLVINTÉRI SZÖKÖKUT.

Ybl Miklós, kinek jeles építési tehetségét az újjáalakuló főváros annyi monumentális épülete hirdeti, s ki oly sok emlékművet állított, régóta tervezé már, hogy Budapest föbb tereit s az utcák keresztező pontjait egy-egy kuttal ékesítse, melynek csobbanó és morajló vize forró nyáron üdülést adjon a levegőnek. A legszebb tájkép is élettelen és néma, ha nem csillan föl rajta valami ér, vagy akár mocsár, s mennyire emelik a nagy városok szépségét, kellemét a szökőkutak, melyeknek sugarai vidáman túllármázzák az utcák nyüzsgő raját.

Jól tudták ezt már a középkorban is, s a népek ez érzékének köszönhető az oly műremekek, mint a «Fontana Gaja», melyet Siena főterén Jacopo della Queresza épített, a festői hatású «Fonte dell Nettuno», mely Bologna egyik nevezetessége és Giovanni da Bologna műve, továbbá Rómában a «Fontana di Trevi», mely festőiség tekintetében minden más kutat felülmúl s a diadalfogatán tovarobogó Neptun egész kíséretével föltünteti. S Viterbo, Florenz, Nürnberg, Salzburg, München, Basel, Bécs s főleg Páris és Versailles hány szebbnél szebb fontaine-nel ékeskedik.

A mi fővárosunk e tekintetben nagyon szegény. De végre van egy monumentális kutunk is. A mű Ybl Miklós utmutatása szerint készült s mestere Feszler Leo, e nálunk letelepedett s már otthonossá lett osztrák szobrász. Jó gondolat volt a Kálvin-térre, e népes helyre állítani a művet. Egész sor utca, m nt egy csillagban fut itt össze, slátni engedi a kutat; vidáman szökő vizsugarainak csörgését már távolról hallhatja a járó-kelő. A pesti hazai első takarékpénztár, ez áldozatkész intézet, nem adhatott szebb ajándékot a fővárosnak, mint midőn e művet építteté.

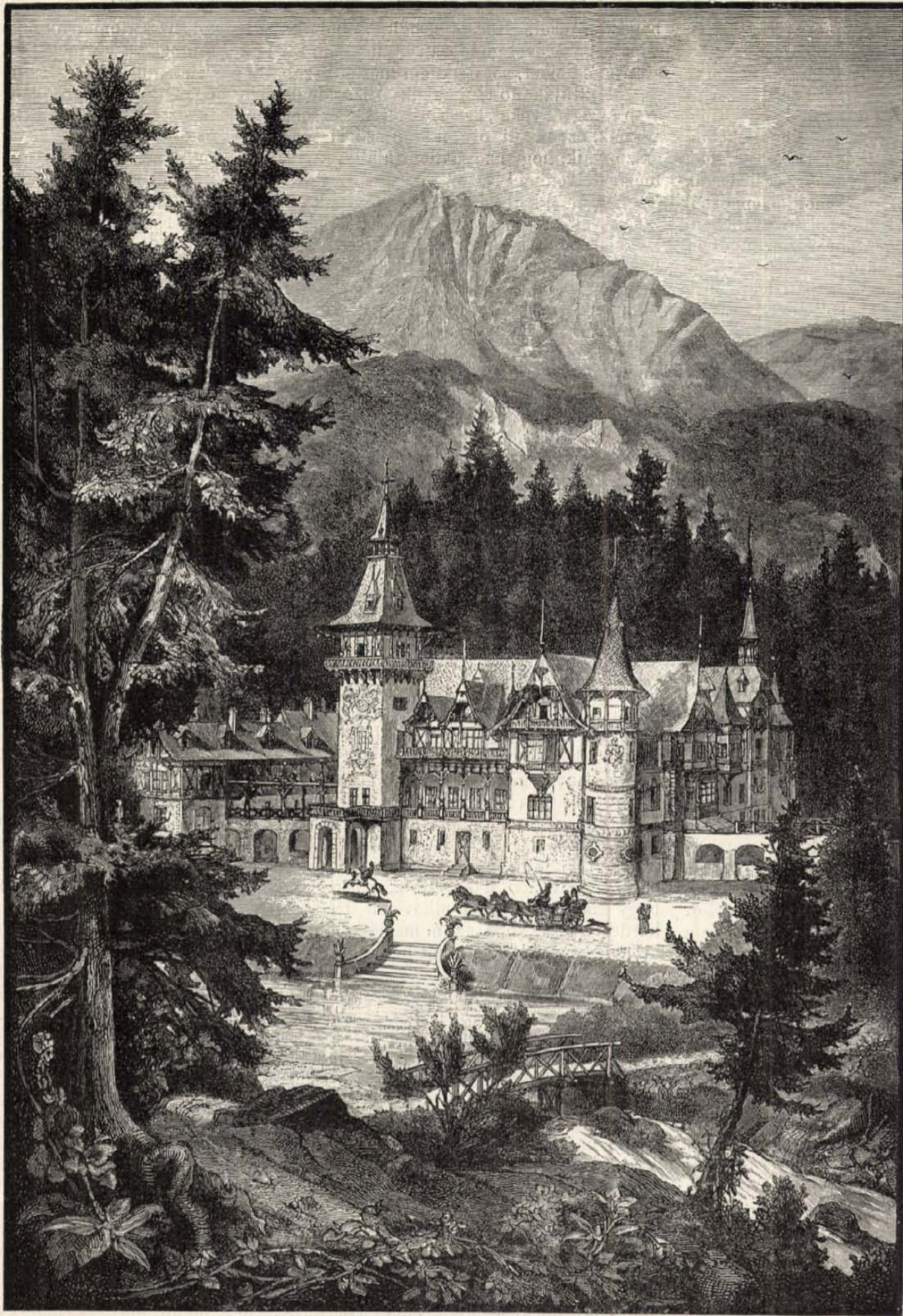
A művész a szobor-alakokban hazánk négy legnagyobb folyóját személyesítette s ezzel sajátos nemzeti vonást adott a plasztikai résznek. E négy folyó allegóriája közül három, a széles medence közepén három oldalt kiszögellő architekturai törzsön ül. Elöl jobbra a Tisza, mint ifju, bájos nő, egymásra helyezett lábakkal; két kezében hálót tart, melyből most hullott ki néhány kecsge. Balra a Dráva;

A KÁLVINTÉRI SZÖKŐ-KUT.

A ROMÁN KIRÁLY SINAI AI KASTÉLYA.

egyik lábát díszes edényen nyugtatva. Őlében csigákat és kagylókat tart; ezekből hajába is jutott ékesség gyanánt, sőt homloka fölött a diadém szintén egy szép kagyló. Hátról ül testvére, a Száva, ki szebb, mint a többi, de télenül néz maga elé.

Nemcsak e szobrok, hanem számos más plasztikai rész is ékesíti e szökőkutat. Két-két alak közt egy-egy csésze nyulik ki a kerek törzsből; mindegyik csészét elől kagylókból, apró delfinekből, továbbá vízi növényekből leleményesen stilizált domborművű fej ékíti. S e csészékbe a fölöttük ékeskedő vízöntők szolgáltatják a folyadékot, mely széles sugárban ömlik alá. A vízöntők relief-fejek, majd tölgyfalevelekből, majd kigyókból s kagylókból szerkesztett hajdiszszel. S mindenütt, a hová a szem néz, ékítőmények élénkítik a művet. A két csészét, különösen a nagyot, akanthus levelek, kagylók, delfinek borítják, s e lebegő medenczében gyűl össze a felszökő víz, a honnan aztán ismét alázuhog.

S koronáját e szabatosan fölépített archi-

tekturának a *Duna* alakja képezi, a ki legfelül, a tetőn áll. Lábát egy delfin fején nyugtatja, jobb kezével lapátot tart s rátámaszkodik, baljában pedig kagylót szorít. A válláról lecsúszott lepel egész természetét látni engedi, mely a Neptun-szobrokra emlékeztet. Ez az alak sok nehézséget okozott a szobrásznak. A természet-szerű sokkal nagyobb *Duna* oly magasra jutott, a honnan most kisebbnek látszik mint a *Tisza*, *Dráva* és *Száva* alakjai. A bécsi *Albrecht-kuton* akkép segített magán a mű készítője, hogy a mellékfolyók alakjait fokozatosan kisebbeknek tüntette föl, s némelyik, mint az «*Inn*», egész gyermek. De ez alakok mind egyenlő magasságban állanak.

A mily érdemeket szerzett *Feszler Leo* a kis minták elkészítésével, ugyanannyit kell tulajdonitanunk *Brestjanszky Bélának*, ki a hatalmas alakokat s egész kutat nagyban kivitte s kifaragta, valamint *Marchenke Vilmosnak*, a ki a gazdag ornamentikát szolgáltatotta a műhöz.

A legelső medencze két oldalán egy-egy tábla fölirata hirdeti, hogy a monumentális

alkotás mikor készült s hogy az első hazai takarékpénztár ajándékozta azt Budapest fővárosának.

PRÉM JÓZSEF.

A SINAI AI KASTÉLY.

Erdély kies bérceitől délre regényes vidéken fekszik a román király ujonan épült nyári mulatóhelye Sinaiaiban. E kastély, hol a mult évben a szomszéd ország fejedelme többi közt *Andrássy grófot* is fogadta, népszerű hely lett mindenfelé. Nem diplomáciai alkudozások, nem fényes udvartartás, sőt nem is rendkívüli szépsége hozta meg e népszerűségét, hanem az a bűbáj, melyet korunkban mindenütt tapasztalunk, midőn a még csak egy-két nemzedékkel ezelőtt is oly feszes európai fejedelmi udvarok önállóan s őszintén kedélyesekké változnak át s a koronázott fők valódi emberi alakokban mutatják be magukat. Peles kastély — így hívják a román király nyári lakát — ily kedélyes élet színhelye. A német eredetű s ifjú éveit szerény